

OLDEFARS ERINDRINGER

af

Emil Jensen

Rørdal

Udgivet af

Vejgaard Lokalhistoriske Forening

1998

1. Del

Da jeg for 22 år siden faldt for aldersgrænsen, ville min familie, at jeg skulle skrive mine erindringer fra jeg var tre år gammel og så videre, men jeg sagde, at jeg ikke var gammel nok til det og i må vente til jeg er 85 år. Det er jeg nu og bliver 87 år, så nu må jeg til at skrive og rigtig lægge tankerne i blød, for der er meget jeg vil skrive om og særlig det, at være født af almindelige arbejdsfolk, som man sagde den gang kun havde fra hånden og i munden.

Så begynder vi. Jeg blev født den 22.4.1882 i den ejendom, hvor konditor Holle nu bor. Hjørnet af Algade og Jernbanegade. Den gang så hjørnet ikke sådan ud, det er blevet moderniseret fået en ansigtsløftning til gaden. Lige i hjørnet boede bageren, han hed P. Hansen, der var udsalget. Bageriet var i fløjen til Jernbanegade, fra Algade op til næste hus var der en indkørsel under første sal til gården, den var meget bred. Nede i den sydlige ende af gården lå et ølbryggeri og på den vestlige side var der stald og maltgøreri, hele komplekset ejedes af en forhenværende skolelærer.

Mine forældre boede oppe på anden sal altså loftet, der blev jeg født. Vi boede der til jeg var tre år, så flyttede vi ned i Brandstrupsgade nr. 12 i havehuset. Et minde fra de tre år har jeg og som jeg ser på hver dag, det stammer fra da jeg begyndte at gå alene, sagde min mor, da faldt jeg over mod kakkelovnen og brændte min venstre hånd lige på håndens indvendige side, det er på størrelse med en krone og da porrene er brændt er det som en død plet, når jeg rører ved det, altså det første minde fra min barndom. Men der kommer mange flere eftersom årene gik.

Det var efter omstændighederne en lille god lejlighed vi fik i havehuset. Der var en lille have udenfor vore vinduerne, det var så hyggeligt og værten var flink at bo hos. Jeg husker da min broder blev født, det var i 85, da blev mine 2 ældre søskende og mig kaldt over til værtens kl. 4 om morgenen og lagt i seng.

Der fik vi kaffe om morgenen med kage til, det var jo en hel svir for os børn, vi var, ikke så godt vandt til daglig, selv om jeg må sige at mor var dygtig til at administrerer de par kroner far fik i ugeløn. 10 – 11 kroner om ugen det var alt.

Nå, nu kommer der et minde jeg aldrig glemmer og det kom af, at der var kommet nye tøjklammer i handlen, det er dem vi nu har med fjeder i. Værtinden var ved at vise dem for mor ude i gården med mig som ivrig tilhører sammen med deres lille kat der strøg sig op af mig. Da den stak halen lige i vejret tog jeg chancen og satte en klemme på halen. Det skulle jeg ikke have gjort. Katten gav et vræl så højt fra sig og forsvandt over et plankeværk og uden at jeg fik set mig om lå jeg på jorden. Mor brugte mund, først fik jeg sådan en på godaen at jeg faldt om. Mor råbte og skældte: ”La også den onde ta’ dig din forbandede hvalp”! Jo det var herligt. Nu ville de to så fange katten men, hver gang de kom den nær, løb den væk. Endelig fik de fat i den, da var klemmen faldet af halen. Det tog vist en times tid. Jeg rejste mig da op, da de begyndte jagten på katten og jeg var klar over, at mor var rasende fordi folk i nabolaget grinede af dem så tog jeg den beslutning at gemme mig til far kom hjem, for han slog mig ikke, han var stille og rolig. Nå, efter nogen betænkning kravlede jeg ind under den dobbelte seng vi havde og der lå jeg muse stille og hørte hvad de sagde om mig, da far kom hjem. Han lo jo af det hele, men mor var gal på mig. Jeg blev under sengen til min storesøster fandt mig.

Far var dengang ølkusk på bryggeriet, han havde omegnen syd for byen at betjene. Jeg var af og til med på turen og fik lov at køre hesten, den hed ”Messingjens” et dejligt dyr syntes jeg, senere blev far maltgører, da gamle Hans holdt op. Han var far til skomageren N.C. Christensen der blev folketingsmand og senere statsrevisor. Jeg havde for skik at møde far når han gik hjem til middag, men hvis han nu gik ad Algade, så traf vi ikke hinanden når jeg gik ad Skolegade. Så kunne han jo ikke bære mig som jeg ville han skulle, nå, jeg blev gående ude på gaden indtil mine to

søstre kom og tog mig, een i nakken den anden i benene og bar mig hjem.

For enden af Brandstrupsgade var der en vandmølle, det var Bredåen der trak den og der hvor nu Møllepladsen er lå der et hus langs med østre side, mens der på venstre side var et jerngelænder om dammen, så havde

Skipper Clementsgade rækværk. Om aftenen og søndagene var her fyldt med lystfiskere og jeg tror jeg fik lysten til at fiske der, når undtagen 8 år i U.S.A., har jeg fisket en del på fjorden, over 40 år i Lindenberg å, hvor jeg fisker endnu.

Da jeg var 5 år fik far plads som staldkarl hos Godtfred Hvorup på Vesterbro, da han kunne tjene mer ved det og for at komme nærmere til arbejdet flyttede vi til Stengyden (nu Stengade) nummer 1, det er lige der hvor indkørslen ved Gåsepigen er og der har jeg et livsvarigt minde fra. Vi var tre drenge, der legede hest og kusk. Karl og Christian var brødre. Karl blev skomager og var det indtil han kom til postvæsnet, hvor han blev formand. Christian blev hotelejer. Karl var kusk og Christian og mig var et par vældige heste, vi gik til biddet som man siger, men lige med eet slap Karl tømme og vi to faldt forlæns ned mod kanten af vor trappesten. Christian slap med nogle skrammer, men jeg fik højre øjenbryn flækket. Det var en værre een. Der var ikke andet at gøre, vi måtte til lægen, det var et stort hul jeg der havde fået.

Mine forældre stod i den gamle arbejderforening 1858 og den var doktor Kuhlman læge for. Jeg fik så en klud bundet om hovedet og så gik vi, (dengang fandtes ingen Taxa) mig og mine forældre ned til lægen. Han boede på hjørnet af Cordes Gyde og Adelgade. Han spurgte om hvordan det var gået til. Tog derpå en tang og ravede op i hullet, der var ikke noget med at bedøve mig, derpå fik jeg bind for hovedet og så var den sag afgjort. Men nu efter 82 år kan jeg ved at trykke på mærket, mærke det gør ondt endnu.

Vi boede i Stengade til den lovbefalede oktober flyttedag. Fik så lejligheden efter fars forgænger hos Hvorup, det var i stuen i et

stort baghus, hvor vi mod øst havde den store gårdsplads og til vest kørte toget et lille stykke udenfor vore vinduer, ja, nu var jeg rigtig i mit es, for der var nok at se til hver dag. Jeg hjalp til, hvor jeg kunne. På denne tid skulle landboerne til Aalborg en gang om ugen for at handle og da der var god staldplads hos Hvorup, kom der mange derind og de købte så hvad de havde brug for hos ham. Der stod både dram og øl samt en kasse med grov tobak og en dito til udkradsning i opholdsstuen og det var gratis.

En af de første kammerater jeg fik var Albinus, han var et år ældre end mig og boede lidt længere ud ad Vesterbro lige overfor Papegøjehaven, hvor hans far var smed. En dag Albinus og jeg gik hvor nu viadukten på Vesterbro er, fandt vi en rulle skråtobak på fortovet. Nu skal vi til at skrå sagde Albinus, ja selvfølgelig sagde jeg. Vi tyggede og spyttede så det var en lyst indtil jeg blev så underlig tilpas og begyndte på hjemturen, men jo nærmere jeg kom hjem jo værre blev det. Men endelig kom jeg ind ad døren, hvor min mor modtog mig med de ord: "Du er syg knægt træk af kludene og gå i seng". Det gjorde jeg, men ak og ve sengen løb rundt med mig, der var fart på og jeg kastede op i stride strømme ud på gulvet. Jeg sad op, ind fra køkkenet kom mor farende hen til sengen, hun kunne lugte tobak og sagde: "Hvad fanden du har jo røget knægt"! og så fik jeg en ordentlig en på siden af skallen, så jeg væltede ud på gulvet, hvor jeg stille sagde: "Nej mor jeg har skrået", og så fortalte jeg så hvordan det hele var gået for sig. Hun sundede sig lidt og sagde: "Det kunne du jo ha sagt, for a troede du havde røget de forbandede cigaretter til 10 øre pakken de skidt, og hvor skulle du så have fået pengene fra". Hvis jeg tjente nogle øre ved at gå ærinder for folk, måtte jeg aflevere dem til mor. Hun regnede nok med, at jeg havde tjent 10 øre og så havde købt cigaretter for dem, det blev jo en forbier for hende.

Så skete der noget jeg aldrig glemmer. Et af verdens største cirkus kom til Aalborg. Det var det engelske Bomwelt. Det var en søndag det kom, det kom ad landevejen og skulle være her klokken tolv. Hele byens befolkning, dem der kunne gå, kom ud på Vesterbro.

Folk stod i geledder på de smalle fortov. Jeg kravlede op på en afvisersten ved porten og derfra havde jeg udsigt til det hele.

Første vogn blev trukket af en stor elefant, inde i vognen var der løver og oppe på taget sad musikere og spillede. I de efterfølgende vogne var der alle vilde dyr. Til sidst kom direktørvognen og mandskabets sovevogne. Imellem vognene gik æsler, dromedarer, zebraer og en masse andre dyr, jeg ikke husker navne på. Hos Hvorup blev over 50 store engelske bryggerheste staldet op. Det var lige noget for mig også når englænderne talte og gjore fakter, som jeg jo ikke forstod. Der var en trappe indenfor stalddøren, der sad jeg for ikke at være i vejen når de trak hestene ud til vandtruget og striglede dem og alt hvad der hører til, at de så godt ud.

Der var to bygninger til gaden, de ejedes af den gamle Hvorup. Den gamle bygning, hvor han boede i, var meget flot og porten til den var belagt med træklodser og der var port til begge sider. Købmandsporten ved sydsiden var åben. På anden sal over Hvorup boede kgl. valgte borgmester Robert Stricker. Han var en fin mand og flink blev der sagt. Han havde en søn om der var flere børn i familien husker jeg ikke, men sønnen, han hed Wolmer, husker jeg som det var i går.

Nede i kælderen i det gamle hus boede der en gartner Beier, hed han og var tysker af den rigtige gamle slags ellers en flink mand, når man kunne forstå ham og det var jeg god til. Jeg hjalp til med et og andet. En dag læssede han to skæpper kartofler på min ryg som jeg så skulle bære ned af en stejl stentrappe i kælderen. Jeg var efter min alder stor og stærk sagde man. Det gik godt, da jeg gik på den lige jord, men der var højt mellem trinnene. Til kælderen gav det et dump for hvert trin og det kunne min mave ikke stå for, jeg forløftede mig eller som de sagde fik maven sat op. Selvfølgelig var jeg ikke godt tilpas da jeg fortalte mor hvordan jeg havde fået det. ”Så kunne du lade være med at spille stærk” sagde hun og så gav hun mig massage efter jeg var smurt

ind i bomolie hun havde varmet godt. Så bar jeg aldrig kartofler for Beier mere. Men jeg hjalp med at gå byærinder og så fik jeg altid frugt for det. En dag gav han mig en håndfuld kirsebær, mødte jeg Wolmer, da jeg kom op fra Beiers butik, ”Hov her er kirsebær Wolmer” og så spiste vi af dem indtil vi skulle prøve vores næse som luftbøsse. Jeg begyndte først og puttede et kirsebær op i det ene næsebor og stak en finger i det andet og så trykkede jeg af så stenen fløj langt hen. Så var det Wolmers tur, han puttede godt nok stenen op i næsen, men han blev ved at trykke til stenen sad fast. Uha, stor opstandelse. Wolmer hylede og løb op til sin mor og sagde det var min skyld. Der blev så ringet til en læge og han tog stenen ud, men dermed var det ikke slut for dagen efter mødte borgmesterinden min mor og hun begyndte at hakke i mig sådan noget, at jeg var en fandens knægt. ”Nå” sagde min mor, ”Nu skal jeg a sej borgmesterinden noget andet, Wolmer er syv et halvt år gammel, Emil er lige fyldt seks og han går ikke i skole endnu, vil De så sige, at den store retter sig efter den lille, så må der være noget galt med Deres og Wolmers hoved – farvel”. Mor blev gal på borgmesterinden og jeg fik ingen tæsk den gang.

Far havde på de store dage en mand til at hjælpe sig, hvad han hed husker jeg ikke. Han havde engang mistet sit ene øje og havde selvfølgelig ikke haft råd til at få et glasøje. Han boede sammen med familien i et baghus i Hasserisgade. Der var flere børn og blandt dem en pige på fem – seks år. En dag kom manden hen til far og spurgte om han måtte låne fars møgbør og et knippe halm. ”Ja”, sagde far ”Hvad skal du også med halmen”? ”Det skal a sej dig” sagde manden ”Henne tøsén på de fem år har fået en dårlig skank, hun kan hverken gå eller stå og doktoren vil have hende på sygehuset. A ka it bære hende”. Han fik børen og halm og trillede ud af gården og mig bagefter. Det var rigtig nok, hvad han havde sagt. Tøsén blev lagt i børen ovenpå halmen og så fik hun et vår over sig. Hun lå med hovedet bagud af børen og så kørte han ad Hasserisgade tog svinget til venstre hen ad Vesterbro tog

svinget ad Ladegårdsgade, der hvor Gåsepigen står, drejede så hen ad Urbansgade og så til venstre op til sygehuset. Han kunne ikke tage fejl, for dengang var der kun en bygning. Alt med turen gik som ventet, der var ingen der sagde noget eller spor af opløb. Jeg tror, at hvis den køretur fandt sted i dag, så ville der nok blive sjov i gaden.

Da der blev handlet meget på gårdspladsen og hestene skulle traves var gården ikke brolagt. Det var den rene sorte muld og når det havde regnet meget, var den blød og tung. Fjedervogne med læs på kunne synke så dybt, at hestene lod den stå. Sådan gik det en ung svær gårdmand. Han havde to jyske fire eller fem års heste for vognen og i det han ville svinge til den ene side, kom vognen i stå, nå på den igen tænkte han og gav hestene en af den lange pisk, han sad med i hånden. Det skulle han ikke have gjort, for nu ville hestene slet ikke tage ved, når den ene gik frem, gik den anden tilbage, de savede, som man siger. Han sprang ned fra vognen og fik fat i en skovl til at grave væk fra hjulene og så brugte han pishen igen. De savede nu mere end før og vognen sank mere. Så kommer der en farlig husmand hen til gårdmanden og sagde: ”Ska a tae den op for dæ”? Gårdmanden skævede lidt til husmanden, som om han ville sige skal du gøre nar af mig og hestene. ”Ska a taen” sagde husmanden igen, så vendte gårdmanden sig til husmanden og sagde: ”Du kan prøv”. ”Christian” sagde husmanden, ”Tag lige skaveltræerne på studene”. Christian var min far, det varede ikke længe før han kom med studene og fik dem spændt for.

Husmanden efterså skavlerne og da det hele var i orden tog han tømme i hænderne og sagde til studene: ”Kom så da” i en langsom tone. Studene lagde sig i selen og så tog de fat og op kom vognen. Husmanden sagde: ”A vist nok a ku tae den”. ”Det hae a aldrig troet” sagde gårdmanden, tog husmanden i armen og sagde: ”Nu gier a et par puncher ovre hos Marie på Rendsborg”.

Et par hestehandlere de hed Lars Rask og Niels Bundgaard, de kom jævnligt ind med heste, de handlede i kompagni. Dem kunne

jeg ikke lide ellers var jeg på god hat med alle både store og små, når de kom med et koppel heste fra et eller andet sted. Så skulle de have lavet et spand ud af dem, så dem der lignede hinanden mest muligt, både på størrelse, kulør og trav skulle gå sammen. De satte dem op i en bås under et halvtag i syd af gården og da de to heste ikke har set hinanden før så begynder de at bide og sparke. Det sker at Lars og Niels tager en stor pisk, (hestehandlere har altid dem med fiskeben, for de slår hårdest) i hånden, stiller sig op på hver sin side af de to og så falder slagene. De arme dyr farer frem og tilbage i båsen af skræk indtil Lars og Niels var så trætte i armene at de ikke kunne mere. Jeg var godt gal på dem for det var jo dyrplageri, men jeg var for lille til at sige noget til dem, at det var synd det de lavede med hestene.

Der var flere Zigøjnere der handlede med heste og dem var der altid fup i. Når der var hestemarked i Aalborg blev de bedste heste solgt om formiddagen, de fleste til tyskere og de blev sendt med toget med det samme. Hen på dagen kom krikkene gerne op i gården hos Hvorup. Krikkene var gamle eller unge heste som havde en skavank og af den grund ikke kunne sælges fejlfri. Når den så skulle traves gjaldt det om, at de var kvikke og fyrige som det hedder. En af hestehandlerne brugte den trafik når han rumpede halen op på hesten at stikke et par fingre ned i vestelommen som var fyldt med stødt peber og så trykke det ind i hestens endetarm. Så kan i tro krikken blev movsig, den sprang og vrinskede som et føl, at manden der travede den dårligt kunne følge med.

Når de havde tømt de store sukkerfade fra Vestindien i Købmandsbutikken smed de dem ud i gården, se så var hele nabolagets børn med en teske i hånden i fuld gang med at skrabe det sukker der altid blev tilbage i tønden.

Nu var tiden kommet, at jeg skulle i skole, men først skulle jeg koppes eller prikkes. Mor fulgte med mig ned i Gabelsgade, der hvor nu den gamle politistation nu er rakt ned, den var ikke bygget dengang. Jeg kom op på et bord og med en militærlæge på

hver side. De gav tre snit på hver skulder, jeg skulle så komme igen to uger efter, for at synes og hvis ikke de slog an skulle jeg prikkes på ny. Men de slog an, tre store sår på hver skulder, jeg var ok. De spurgte mor om de måtte få mig for betaling og tage de perler der sad rundt om prikken, de skulle prikkes ind i soldater. Jeg fik fem kroner for det, der var en dreng til.

Forestillingen skulle tage sin begyndelse næste dag. Vi blev sad op på et bord med ryggen imod hinanden og så en doktor på hver side med et knivapparat i hånden og med det åbnede de såret og tog væsken. Derpå skar de en flænge i soldatens arme og efterlod væsken der. Et par af soldaterne besvime af skræk, dem lo vi to drenge af.

Jeg skulle indmeldes i Danmarksgades Skole, det var den eneste friskole dengang. Jeg fulgtes med min storesøster. Hun skulle i søndre ende jeg i den nordre så vi skiltes og gik hver til sit. Jeg skulle have frk. Kirkeheimer til lærerinde, hun boede på Vesterbro ikke langt fra os, vi kendte hinanden og vi blev gode venner al den tid jeg gik til hende. Da jeg nu gik i skole om eftermiddagen så måtte jeg se at få en plads for at tjene penge som mor da skulle have til husholdningen. Sådan en stor dreng var jo hård til kosten sagde de.

Jeg fandt en plads ude på jernbanestationens plads overfor Kilden. Der var en vejerbod. Onsdag og lørdag kom bønderne kørende med svin til de fire opkøbere: Glerup, Peter Hansen, Søren Uhrenholt den sidste husker jeg ikke navnet på. Når svinet var vejjet kom det ind i en lille fold og så blev der råbt til mig, hvem grisen var solgt til. Jeg gik så op ad gangen i midten af huset og lukkede op for den fold grisen skulle ind i. Gik så til vægten og lukkede den vejede gris ud og gænte den op i den store fold. Jeg begyndte kl. seks om morgenen og var fri kl. tolv. Min løn var 25 øre om onsdagen og 50 øre om lørdagen, hvoraf mor gav mig en fem øre til slik eller en jødekage. Ja, sådan var det dengang for en dreng af arbejderklassen. Ingen sure miner, på med vanten ud i den kolde sne kl. seks om morgenen.

Jeg blev i pladsen til jeg var ni år og kom i tredje klasse. Nu skulle jeg møde om formiddagen fra syv til elleve. Jeg blev bydreng først hos en vinhandler, han gik fallit og jeg blev snydt for fire ugers løn. Da jeg blev ti år, kom jeg til en bødkermeister i Kattesundet. Først som bydreng, siden i lære.

Far var ked af det liv som staldkarl. Det var en lang dag, han havde, for han måtte tit vente på bønderne til langt ud på natten inden de kom fra beværtningen og havde blus på lampen. Han var oppe igen kl. seks om morgenen. Efter noget løst arbejde fik far arbejde på bryggeriet Urban. Det lå der hvor Peter Mulvad har butik, hjørnet af Gravensgade. Da bryggerierne Urban og Limfjorden slog sig sammen under navnet Aktiebryggeriet som blev bygget på Hobrovej fulgte far med som maltgører og blev der til sin død – 71 år gammel.

Inden vi flyttede fra Vesterbro døde en søster på to år. Hun fik halsbetændelse. Vi flyttede ud i Knudsgade på hjørnet af Valdemarsgade. Der var kun to huse i Knudsgade nr. et og syv. Der boede en købmand begge steder. Valdemarsgade gik fra Knudsgade til jernbanen. Der var ingen overkørsel. Poul Paghsgade løb som nu ud til Kastetvej. Der var fire huse på venstre side og de var begyndt at bygge skolen i 91. Jeg husker at en håndværker faldt ned og slog sig ihjel inden skolen var færdig. Der var dengang to rækker lave huse på den nordlige side af Reberbanen. Gaden var en rebslagerbane udenfor jernbanen. Den første række var gartner Pedersens så kom fru Christensens der sluttede af ved Knudsgade, det var een stues lejligheder både til gaden og til gården med åbent ildsted og skorsten. Der var en række til den løb fra Reberbanegade mod nord til Ravnkildes have. Der var der to stuer til lejligheden.

Der var mange børn i det kvarter. Det bedste sted at lege var Poul Paghs skov. Fra det sidste hus og til Kastetvej var der store træer, dem kravlede vi op i og gemte os når vi legede syv ude og sytten inde. Midt imellem de store træer var der en rund plæne, hvor Frelsens Hær holdt møde engang imellem. Det var sjovt

med tju og bang og vi sang med. En aften vi holdt sjov i skoven, fik jeg en overraskelse jeg huskede længe efter. Bedst som vi stod og talte sammen kommer der tre små drenge dinglende over fra skolen. Det var min bror, Svend Aage samt Thomas. De havde fundet en pægl dram og en flaske øl som murerarbejdsmændene havde gemt i kalkgruben. ”Nu skal vi have sjov med dem”, var der en dreng der sagde. ”Nej” sagde jeg ”Ikke med ham”, så tog jeg min bror under armen og slæbte ham hjemefter, det gik langsomt men vi kom da hjem. Vi boede på kvisten og han kunne hverken gå eller stå. Jeg satte ham på trappen og gik op.

”Hvor er Albert?” spurgte mor. ”Jeg ved det ikke” sagde jeg. Lidt efter hører mor der er en der gir sig på trappen. Tak tænkte jeg, den er ikke så gunstig for dig nu. Så kom mor slæbende med ham under armen. Hun var gal, rigtig gal i hovedet kunne jeg se. Hun smed Alfred ned på gulvet. Tog en spand fyldte den med vand og så ned for at vaske trappen af. Da hun kom op igen sagde hun: ”Nå, så du viste ikke hvor han var, a ka faneme gi dæ” og så tog hun tøjsnoren og begyndte et fyrværkeri på min ryg og arme, indtil jeg så mit snit til at løbe forbi hende og ned ad trappen. Jeg kom ikke hjem før sent den aften.

Jeg havde en onkel som var ugift. Han købte nummer fire på Badehusvej og så flyttede vi dertil for far skulle være vicevært og holde opsiget med at alt var rent o.s.v.

Bødtermesteren havde to både en stor og en lille kåg, han havde selv lavet dem. Den lille båd måtte jeg bruge, det jeg ville og den blev også afbenyttet, for så snart jeg havde fri lå jeg på fjorden og fiskede. Den gang brugte vi agnpilke, et blylod med et stykke tykt ståltråd med tre kroge på. Vi brugte sandorm og dem gravede vi ovre ved svinrenden i Nørresundby, hvor der var masser af dem. Lige udenfor slagteriet var der godt med rødspætter, der fiskede vi. Jeg har tit solgt fisk, d.v.s. min mor solgte dem til alle beboerne i nummer fire. Hvis vi ville fiske torsk, fiskede vi ved den faste bro ved Aalborgsiden. Der gik den stærke strøm.

Der var i en længere tid ikke sket noget i skolen af betydning, men en dag, jeg husker ikke hvad jeg havde gjort, så fik jeg sådan en lussing af Christensen, så jeg svimlede, da jeg havde fået den og kommet på plads satte jeg hænderne op til ørerne og albuen på bordet, nu var den stilling jeg sad i en torn i lærerens øjne, det viste jeg og derfor gjorde jeg det. Det varede heller ikke længe før han brølede op: ”Tag hænderne væk fra hovedet”. Jeg blev siddende i samme stilling. ”Har du hørt hvad jeg siger”, sagde han. Jeg svarede ikke. ”Kom herop” og tog spanskkrøret i hånden, nu skulle rigtig gåes til sagen. Men da han fik mit ansigt at se, smed han spanskkrøret og sagde: ”Kom med” nede på trappen var der en vandhane i det ene hjørne. ”Har du før haft hovedpine” spurgte han. ”Nej, det er første gang”. Så tog han sit lommetørklæde og badede mig. Da det var overstået, sagde han: ”Gå nu hjem og gå i seng”. Jeg gik men det var til fjorden ud i båden og fiskede. Det var første og sidste gang jeg fik høvl af ham. Vi blev fine venner. Vi havde ham til skrivning, geografi og Danmarks historie. Han var en god fortæller. Piesen havde vi til religion, dansk, gymnastik. De sidste to fag var lige noget for mig. Piesen var vist fra Vestjylland. Han var meget dygtig og ihærdig til at lære fra sig. Christensen var fynbo, og det gik aldrig fra ham. Da jeg var tolv år, blev jeg nummer et i klassen og holdt skansen til jeg skulle gå til præst. Jeg fik ug? i hovedkarakter nik det højeste man fik eller kunne få den gang.

Det var i efteråret 95, jeg gik ud af skolen og begyndte bødkerfaget. Jeg havde allerede lavet en balje til min mor, mine forældre ville have at jeg skulle være tømrer. ”Nej” sagde jeg, ”Så tager jeg til søs”, og så var der ikke mere snak om den sag. Jeg blev bødker, det var sådan et rask fag fordi det var akkord, meget lidt timelønsarbejde.

Da jeg den 12.04.1896 blev konfirmeret i Budolfi kirke af pastor Clausen, var vi 144 stykker. Det kom sig af at provst Pedersen blev biskop i Ribe. Af den grund fik Clausen alle hans konfirmander. Vi blev konfirmeret i to hold. Min far var med i

kirke, jeg var på det første hold. Vi stod i kirken efter alfabet, jeg fik nummer 19. Nummer 18 og 20 hed også Jensen. Præsten kaldte os trillingerne, da vi gik til ham i klosteret. Marius og Johan hed de. Jeg havde en lille æske med pebermynter med i kirken. Da jeg syntes vi skulle have noget at fordrive tiden med, tog jeg låget af æsken og bød først Johan og så Marius, fuld af spas som han var, slog han til æsken så alle pebermynterne fløj rundt på kirkegulvet. Vi lod dem ligge og blev stående. Vi lo jo godt nok af det, men en kirkegænger der bestemt ikke lo, sad lige overfor, det var Piesen.

Endelig kom vi hjem. Om eftermiddagen kom en af fars arbejdskammerater og hans kone til kaffe. I gave fik jeg et par handsker, alle brugte handsker dengang, og en paraply. Disse ting havde jeg ikke brug for. Jeg gav dem til min mor. Hun kunne bruge dem om lørdagen, når hun gik på torvet, for at købe kød og grøntsager. I hele byen fandtes der kun få slagterbutikker. Så man skulle på torvet om lørdagen.

Før den faste bro blev bygget, havde vi på begge sider af fjorden brohoveder, hvor færgen lagde til og vognene blev sat i land. På Aalborg siden lå brohovedet nord for, hvor spritfabrikken nu ligger. Da så den faste blev bygget havde man ikke brug for færgen og brohovedet lå hen til ingen nytte. På den tid var der masse strandjægere, de tog så brohovedet i besiddelse. Her var læ, her lå deres både, kajaker. Herude var der liv, her prøvede de deres bøsser, og vi unge fulgte med i det hele. Særlig var der to maskinlærlinge, vi syntes om. Det var Auning fra Kattesundet og Johan Glæsner fra Urbansgade, de havde bøsser begge to, af de nye bagladere. En dag havde Glæsner fået fat i en rigtig gammel forlade, og den skulle prøves, efter mange havde udtalt deres mening om, hvor god den kunne være, var der en der udbrød: ” Den dur sku ikke, du må skyde mig i r- på 25 skridts afstand med tang”. Johan tog ham på ordet, ladede kanonen først med et mål krudt, lidt papir ovenpå og så noget knastørt tang. Så ladestokken frem og så stødte han det godt fast. Drengen som skulle skydes

hed Jens Peter men blev kaldt Fjellerad. Hans far havde i mange år kørt dagvognen til Fjellerad, derfor navnet. Alt var nu klar og Jens Peter gik 25 skridt og vendte ryggen til, bøjede sig og så skød Johan. Han ramte ham på den ene balle. Jens Peter gav et højt brøl og faldt om. Der lå han. Stor opstandelse blandt tilskuerne. Nå, han kom så på sygehuset, det blev en længere historie inden han kom ud. Han kom aldrig til at gå som før. Så vidt jeg husker blev politiet ikke indblandet. Det blev ordnet i mindelighed, de var jo kammerater og Jens Peter havde jo opfordret Johan til at skyde.

2. Del

Da jeg var femten år blev jeg medlem af fremskridtsklubben de unge socialister, der var der en glasmager formand han hed Hugo Thon, han var en flink fyr, han var forlovet med en nydelig pige som hed Meta, han var en del år ældre end mig. Vi havde dengang en danselærer, der hed Jonassen, han var skomager af den gamle skole, med ham fik Hugo lavet det sådan, at han blev danselærer for klubben. Der var fyrrer unge mænd der begyndte med det samme i skomagerlaugets tidligere forsamlingsal "Helvedet", blev den under almindelig tale kaldt. Den lå i Østerågade der hvor nu den sydlige ende af håndværkerforeningen er bygget. Det var i sidebygning inde i gården at salen var og der var ingen port i forhuset. Kun en gang det var et rigtigt gammelt bindingsværkshus.

Salen var på loftet, der førte en stejl trappe derop og ved siden af den stod skorstenen. Bag skorstenen kom så "Helvedet". Der var, når vi trænede, kun en musiker med violin. Han spillede godt taktfast, det var han nød til for Jonassen brugte en forfærdelig mund, hvis der var nogen der gjorde forkert. I begyndelsen var der mange der trådte i spinaten og så brølede han. Når vi så havde hvil, kom han med den ene løgn større end den anden og selvfølgelig var han altid helten. Nå, men danse kunne han, det var det vigtigste for os og vi lærte godt. Længere hen på ville vi så

danse forkert om, det var da buledans begyndte, men det måtte vi ikke, så dem der ville bule den op, de gik ud og hvilede rundt om skorstenen, det kunne han ikke se fra salen når døren var lukket.

Den gamle forening 53 holdt sine baller i håndværkerforeningens sal. Der kom vi til juletræ hvert år. Det var gratis og vi fik alle et stykke legetøj. Nyrenbergkram til 10 øre, som vi selv udsøgte på bordet. 65 foreningen ejede Dramatikken, hvor de holdt deres fester og baller. Dem var der mange af, og der var tit slagsmål ude i gården, hvor politiet så måtte gribe ind. Politistyrken var ikke stor og det var ældre mennesker. De var ikke i stand til at holde styr på gemytterne så da der skulle antages nye folk til styrken fik vi bl.a. to københavnske betjente, der var vandt til at nikke skaldesmækkerne en ordentlig e'n på tuden. Den ene, en høj slank mand, han hed Bruun, var ellers maler før han blev betjent. Den anden, stor, bred og kraftig han var slagter, før han blev betjent. Han hed Lorentsen, De to kunne holde "skidt" fra dørene. Lorentsen blev senere direktør på slagteriet, da det blev bygget. Bruun blev i tjenesten.

Når der var maskedsbal var hele balkonen fyldt med tilskuere og salen propfuld af maskerede så der var stemning der battede til noget, under masken, den faldt klokken ti var det hornmusik, derefter strygemusik som blev ved til klokken fire, så man lige kunne komme hjem og i arbejdstøjet for at begynde arbejdet klokken seks. Dramatikken blev solgt til indre mission og nu danses der ikke mere i den.

I midten af 90erne opstod der flere store brande i Aalborg. Den største var da Obels fabrik brændte i 96. Der hvor nu Obels plads er, lå den og efter den tids opfattelse en stor bygning. Den største i byen. Det var en fredag nat den brændte, sikken en pipe tobak, alle fire længer brændte ned. Da så brandmændene ryddede op, samlede vi tobaksblade og dem tørrede vi, hvorefter vi klippede dem i stykker og røgte dem i vores kridtpibe, som var moderne og kostede 2-3 øre stykket.

En anden brand hærgede hjørnet af Maren Turisgade og havnen, hvor nu den røde ejendom ligger. Det var en vinteraften, månen skinnede en herlig aften syntes vi, det var og så skøjtede vi nede på grunden mellem Bendtsens plads og Strømbadeanstalten, der lå for enden af Badehusvej. Pludselig ser vi et stort ildskær ude over byen. Det kan nok være vi fik skøjterne af i en fart og af sted til branden. Huset stod i lys lue, der var intet at gøre, det hele brændte. Hele forsiden var fyldt af vedben og de groede helt op til taget, mange gråspurve havde deres reder der. Det var et sørgeligt syn. De fløj ud og ind mellem bladene indtil ilden tog dem. Da man så ryddede op på tomten fandt man under flere lag tapet flere gudelige kalkmalerier, det har nok været en bedestue i rigtig gamle dage og blev så til drikkehus til sidst omvendt med ”Dramatikken”.

En tredje brand var hen på vinteren 96. Da lyste der også et ildskær over Aalborg fra vest. Vi løb til stedet, det var i Gammel Hasseris det brændte. I et langt smal hus. Beboerne boede i den ene ende og stalden var i den anden ende. Da vi meget forpustede kom dertil, var det hele brændt. Kun de nøgne murer stod tilbage og udenfor lå tre køer godt oppustede af røg og var døde. Atter et sørgeligt syn. ”De må da have lidt meget inden de døde”, sagde jeg til en ældre mand, da vi stod og så på dem. ”Nej” sagde han ”De kvæles først af røgen, og så mærker de ikke noget”. Så blev jeg så klog, vendte om og gik hjem. Næste dag var jeg til præst og da der manglede en dreng fra Hasseris, kunne jeg meddele præsten at det var hans hjem der brændte i aftes.

Aalborg Teater ejedes af skuespiller Julius Pedersen. Han var en stor og statelig mand og een af hans bedste venner var Harald Jensen, ham med akvavitten. Han havde sin private stol i teateret til venstre for orkesteret. Hvis ikke han var der stod stolen tom, ingen turde sidde i den. Når de spillede stykker hvor de havde brug for statister, var jeg med flere gange. Jeg var med i Kejserens Kure’r, Boernes Tordenskjold, (Kristian Dewet), Faldgruben med flere. Det var sjovt, vi fik ikke noget for det, men

det at være med var jo ikke alle beskåret. Vi syntes vi var et hoved højere end de andre. I Boernes Tordenskjold var engelske soldater på den ene side og alm. boere på den anden og dem hørte jeg til. Dengang havde direktør Odgaard lejet Aalborg Teater. Vi var en aften til prøve, vi skulle slås med hinanden. ”Du Kristian” sagde han til mig ”Du ligner en rigtig boer med den trøje du har på, du skal være i første række nede ved orkesteret. Næste aften gik så stykker. Vi skulle vige for englænderne to gange men tredje gang skulle englænderne vige, altså vi skulle slå dem. Nu havde vi fået geværer med bajonet på, men vi skulle passe på og ikke støde i ansigtet. Det gik godt de to første omgange, men i den sidste stikker min modstander mig een i ansigtet, jeg vender så kolben til og farer ind på brystet af ham, så han falder bagover ikke nok med det, han tager hele kulissen, som var en skov, med sig folk jubede og så gik tæppet ned. Jeg blev rost af direktøren for min optræden.

Hen på foråret kom så de andre teaterselskaber og gav forestilling. Fra Århus: Albert Helsinggren, fra Odense: Rasmussen, fra Svendborg: Poul Friis med sin nydelige kone Engelke, den tid var hun nok provinsens dygtigste, og stykket var Kameliedamen, der blev sagt hun var lige så god som Zara Bernard i Paris. De boede på Phønix når de var her i byen. Han var en gemytlig mand fuld af skæg, når de sad og slappede af efter forestillingen om aftenen. På hotellet ville de unge herrer der gerne tale med Engelke. De gav den ene omgang efter den anden som særligt behagede Friis. Da de en aften gik op på deres værelser sagde han: ”Du Engelke, de unge mennesker er da godt tossede, at de vil spendere så meget for at snakke med dig”. Piccoloen hørte det.

Vi havde også besøg af Frederiksberg Sommerteater. Det var vel nok danmark's komiske par: Gerth og Frederik Jensen. Gerth døde som så mange skuespillere meget ung. Frederik blev en gammel mand.

Hvert år blev der spillet revy her i Aalborg om alt hvad der var gået for sig i årets løb. Det var til tider lige på og hårdt. Sådan ville folk have det noget at le af. Harald Jensen og Julius Pedersen rejste sammen med deres koner en tur til orienten og nu følger sangen som lyder sådan:

Fra Aalborg var der to som til Orienten drog. De har gryn som sand det ved enhver, så kan rejsen sagtens blive god. Jerusalem de så og æsler red de på og så drev de lidt koketteri med araberpiger små, Juliusses rejsebreve skrev fra de fjerne egne men han ikke altid skrev, næ så ville man blegne. Nå noget må de ha i fred det er jo tilgiveligt, men ak de havde damer med det er ubegribeligt.

Samme år var banegården blevet færdig men de manglede penge til perron taget:

En banegård vi byggede den skal være nummer et, lad koste hvad det ville det kan være ligefedt den flotteste i landet skal vi ha ,det er klart bare mule på den i en fart åh – åh – åh – nu står den næsten færdig. Perronen den er hvas, foruden alt det andet mangler overlæs men tredivetusinde kroner skal vi ha det er klart ellers ligner den en fattiggård, den bygger vi selv i år tilbage vi har kun til knækflip og cigar og regningen den sender vi til far.

Ude i Kilden lå der to små traktørhuse til højre og på den anden side lå musiktribunen, der var en bred plads mellem dem. Når regimentsmusikken spillede, gerne om søndagen, om sommeren, var pladsen fyldt med folk. Da så ham der havde traktørbevillingen holdt op og stillingen blev opslået ledig kom der mange ansøgere bl.a. Beier, der havde hotellet i Bispensgade. Han fik den. Stor utilfredshed hos mange, da der var flere der tilbød meget mere for pladsen end ham, men fik den ikke.

Beier var en stor kraftig mand hans ben var ikke som andres og derfor kørte han altid, når han skulle i byen, i vogn. Han havde en lille jumpe, den første i Aalborg med gummihjul, og derfor havde han en lille musegrå hest, der havde en bjælde i seletøjet foran på bringen, Folk kunne høre ham i god tid når han kom kørende. Da han så fik Kilden, fik han en lille lastvogn også på gummihjul til at køre fra hotellet og til Kilden med varer. Øllebrødsvo­gnen blev den kaldt.

Nede i Apollo havde han en tysker som dirigent for orkesteret. Han var en meget fin musiker og spillede det fine af det fine, som Beier vist ikke havde forstand på. Han hed Neuman. En dag sagde Beier ham op på stående fod. Stor ballade og skriverier i aviserne og i revyen kom de:

At Beier han fik Kilden er jeg glad for thi han er så rar, ja han er så rar en god bid mad han altid har med dram til, selvom kommunen kunne dobbelt tjene, hos en anden een, så vælger de dog Beier, han alene, han skal ha det ben, Neyman – Neuman, hvor kan du da tro Beier ikke god musik forstod, tag med hans øl og brødvogn en dag til Kilden ud med sprit så skal du se at Beier han er rigtig kommen i trit.

HER skal der måske noget mere med

Når der var ildebrand og der blev ringet til brandmajoren Seidelin, han boede i Hjelmars­stald, så ringede han vognmand Lindby efter heste til damp­sprøjten, den var stallet op i Fjordgade, og til maskinmester Jansen, der arbejdede hos savskærer Mørk i Vesterå 16. Mørk løb så til Fjordgade, fik tændt op under sprøjten og så gik turen til brandstedet. I de fleste tilfælde stod huset ikke til at redde, det var brændt. Det eneste brandfolkene så lavede var efterslukning og køre hjem med sprøjten med os drenge bagefter som hylekor.

Ved en brand i et tømmerlager i Nyhavnsgade fik en sadelmager fra Nørregade en stråle i ansigtet af Georg Bendtsen.

Georg Bendtsen var storkøbmand, sad i byrådet, lavede både og

meget andet. Var ivrig jæger og sejlsportsmand, han var et godt menneske var ligetil og afholdt af store og små. Da han kom til branden smed han jakken, greb en slange og sprøjtede så. Han var ikke brandmand, men efter denne episode var han færdig.

Ny Tid havde en redaktør der hed Bressemand han var bødker af profition, havde været forretningsfører for bødkerforbundet indtil han blev redaktør i Aalborg af Arbejderbladet, som det hed dengang. Han var en stor mand af vækst og en god debator. Højrebladet Nordjyllands redaktør var lille men havde en rap kæft. Når disse to var til møder i Aalborg og omegn strømmede folk til for de gik lige på og hårdt. De sovsede hinanden til for det værste skidt der var til. Sjovt var det alligevel. Højremanden hed Rewentlov det var i de gode og glade halvfemsere og een af de sange der tog kegler var: Kom Caroline. Jeg tror det var i 97, den gik på Scala i København første gang. Og var snart herovre i revyen.

Mens Bressemand var forretningsfører for bødkerne udgav han en pjece, "Margarineposten" den gik over hele landet, hvor den vakte opsigt. Sagen var den, at vi brugte de tomme margarine bølter, til alt muligt inden de blev returneret.

Der ned på vor dampskibsbro man skulle tro i fred og ro de bølter måtte være,
Men hunden er en listig en, den er ej sen, den løfter ben,
frækt køteren benytter de margarine bølter

Hr Ulrik er kommet til sit hus komplet konfus, thi han en rus har hentet sig i byen
Fluks ham øllet op i hovedet går, han kvalme får som just han står
og i hast han må benytte en margarine bølte.

Og mors lille dengsemand har slugt for meget frugt og derfor brugt sin ble til retirade,

Den ellers brugelige spand for tiden kan ej holde vand, skidt mor skal vi benytte en margarine bøtte.

Nogle år efter rejste den ene til Nakskov, jeg husker ikke hvem af dem, men lige meget, et stykke tid efterrejste den anden også til Nakskov og så var de kommet sammen igen. Bressemand blev valgt ind i folketinget.

Bendtsens tømmerplads var det sted, hvor jeg anbragte den meste af min fritid. Der var altid skibe i havnen. De kom bl.a. fra Sverige med træ. Der var Andreas-Marie og Nordlyset Bendtsens og Agnhammer-Hugo fra Sverige. Dem løb vi drenge om bord på og var venner med søfolkene.

På den anden side af broen var Mørups plads der lå kulskibene og de store sejlskibe som kom fra U.S.A. med petroleum i tønder. Når spritfabrikken fik mejs fra Amerika, lagde de også til her. Det største sejlskib der hidtil var gået ind over Hals Bare hed Folkevang. Det var norsk og havde petroleum med til Kaufelt.

Inde i enden af åen var der plads til småskibe, og der lå gerne dem, der kom med sukker, i sække, til Cohn, der var forhandler for sukkerfirmaet. Vi havde den tid kvindelige arbejdere ombord i majsskibene, dengang havde vi ikke disse moderne sugerør som nu, nej det var med skovl det skete. Hver mand i lasten havde en kone til at holde sækken op til den var fyldt. Hende der var anfører for kvinderne hed Marie også kaldet Smørmarie, fordi hun ved en smørhandler slog smør op eller rettere æltede de smørklumper som bønderne var kommet med og kaldtes styksmør.

Marie var stor og stærk og ikke bange for noget. Hun gik ikke op og ned af lejderen (trappen ned i damperen) men lod sig hejse, det var et stolt syn, at se når hun svævede mellem himmel og jord. Når så manden ved spillet hejste hende højt op for derefter at give hende fuld fart et stykke ned så fløj skørterne om hovedet på hende, hun havde altid bukser på som dengang blev bundet nedenfor knæene.

Vi havde en bytrommeslager som hed Glæsner, en lille mand med et stort fuldskæg og en røst af den anden verden. Han boede i Urbansgade 15. Et lille hus som nu er nedrevet. Hvis nu de handlende eller andre havde noget, de ville sælge, kunne de leje ham til, at gå rundt med trommen og oplyse, hvad det var og ligeledes, når der var auktion gik trommen rundt i gaderne. Den havde altid en flok børn efter sig. Dengang holdtes auktionerne i hotel Danias lokaler i Bispensgade. En pæn gammel bygning, der hvor nu Beirs hotel nu ligger. Hvis det nu var en auktion, begyndte han med at røre trommen og så råbte han så man kunne høre ham langt væk. ”I dag formiddag klokken ti afholdes auktion i hotel Danias lokaler over”, og så havde han en remse så lang over det, der skulle sælges. Så gik han hen til næste stoppested, der hvor to gader krydser hinanden og de fik den samme remse som vi. Mange ting og skikke vi i mine unge år havde findes ikke mere, og derfor vil jeg drage nogle af dem frem.

Bagerne arbejdede jo om natten og måtte derfor sove om dagen, det gjorde de også, men om eftermiddagen, når de havde kløvet brænde til ovnen, vaskede de sig, tog pænt tøj og hue på og gik ned i porten, hvor de stod efter rang. Første svend på højre fløj og til sidst lærlingen, der stod de så i franske træsko pudset så en pariser kunne ikke gøre det bedre. Man kunne godt have ondt af de sølle bagere som de stod der med armene over kors, når vi skulle ud at møde os og se dem stå der, men sådan var det på den tid.

Nu ser man ikke de små skilte som prydede vinduerne i sidegaderne. Fransk vask og strygning, der var ellers mange af dem dengang man brugte lang hvid kravebryst og stive manchetter. I sidegaderne boede høkeren og små mælkeudsalg, hvor man kunne købe for fire øre kogt fløde i en kaffekop man havde med. Dengang blev fløden til kaffe altid kogt.

Træskomageren i kælderen, havde malet et skilt i vinduet, hvorpå stod: Her opklampes og slås på snuden og værten ved siden af havde også et skilt, hvor der stod: Et værelse passende for en herre

med et kakkelovnsrør til opvarmning. Et andet: En kommode passende for en pige med drejede ben til salg o.s.v. Man var jo ikke så godt med i retskrivningen.

Her er en historie om en dreng på landet, jeg husker drengen var løbet af pladsen og skulle møde på politistationen. Det gjorde han. "Nå" siger politiet: "Hvorfor løb du af pladsen"? "Jo" sagde drengen: "Først fik vi et selvdød får det åd vi", "Nå og så" sagde politiet, "Så fik vi en kastet kalv". "Nå og så" lød det atter, "Så døde mandens bedstemor, så løb jeg af pladsen" var drengens svar.

Da min mester boede privat i Urbansgade, kom jeg jo til at kende alle i gaden. Det var fine folk som boede der. Spritfabrikken lå på den nordre side af gaden med sit kontor ud til gaden i stueetagen. På første sal boede direktør Svhneider og domorganist De Meza en bror til helten fra 1864. Lige overfor lå Jonassens kaserne med indgang fra Lille Vestergade. Ved spritfabrikken mod vest boede klejnsmed Christensen derefter rokkedrejer Rainert, han havde som skilt hængende udenfor døren en rigtig spinderok i fuld størrelse. Så var der en garage, hvor der stod en ligvogn indenfor. Det var skomagerlaugets vogn som nu endte sine dage der. Næste hus kaldtes Tømmerkroen, der havde tømrerne haft deres samlingslokale, nu var det almindelige lejligheder i huset. På den ene side af huset hang der et lille uanseligt skilt, hvorpå der stod Madam Schel, hun var spåkone og havde mange kunder af alle slags. Her kom om aftenen særlig kvinder somme tider med slør for ansigtet, snigende sig op til hende, de ville jo ikke så gerne at nogen så dem. I det store sving var der en stor port ind under huset. Det var handelsgartner Bjerregårds ejendom. Og gennem den kunne man om dagen gå gennem haven til Korsgade. Hverken Dalgasgade eller Holbergsgade var til. På hjørnet af Reberbansgade lå på søndre side et røgeri, det var madam Lautrups, det lå i gården op til åen som dengang løb langs med Reberbansgade. På den anden side af åen lå så sygehuset.

Det var kun de rige der brugte den flotte ligvogn med de to sorte heste for og kusken med høj hat og iført et slag over skulderen. Når almindelige mennesker skulle begravnes, blev de båret af seks mænd, tre på hver side af kisten og så kom følget gående bagefter. Jeg har en gang læst at man i østen lejede et grædekor til deres begravelse. Det gjorde man nu ikke her. Men alligevel fandtes der noget i den retning her. Men de fik ikke betaling, for de kom af sig selv.

Udenfor indgangen til kapellet, der hvor der nu er en ventesal, stod et par lange bænke. Når der var en stor begravelse, var de gerne besat af en del gamle damer som af bare nysgerrighed ville overvære begravelsen. Lige før så døren blev lukket gik de ind og satte sig på bagerste række. Der havde de jo den bedste udsigt, når kisten blev båret ud. De sad så andægtige med en stor salmebog i hånden. Ovenpå salmebogen lå der et stort lommestørklæde som hvis tårerne løb stærkt, brugte at tørre dem af med. Ja, sådan var det dengang.

Begravelser: Jeg har jo været til mange begravelser i min tid og af dem husker jeg fire som ikke var almindelige.

Den første foregik i U.S.A. i vinteren 1903. En dansk kone var død og skulle begravnes, nu havde de den hårdeste vinter i de sidste 50 år, det frøs sådan at næsen hos mange blev helt hvid, når de om morgenen kom ud fra varmen i stuen. Madam Clausen som den døde hed skulle jo i jorden og jeg tænkte, hvordan mon det går til, da jorden var frosset langt ned. Vi kørte ikke i vogn til graven, men i små slæder med kaleche over og så gik det i fuld fart over den ene snedrive efter den anden. Vi hoppede op og ned og kunne dårligt holde balancen. Endeligt kom vi så ind i kapellet og præsten holdt tale, kastede jord på og så var første akt sluttet. Kisten blev så sat ind i en skrænt på kirkegården og der frøs den til om foråret, den kunne komme i jorden.

Anden begravelse var i 1911 i Vejgaard, hvor min svogers mor skulle begravnes. Da vi gik fra kirken til graven, var der et sving i

gangen og i dette stoppede præsten og degnen op og kikkede tilbage til kisten og pegede på den, nå tænkte jeg det er nok dig de har i kikkerten. Vi var seks mand der bar, jeg var af de første og jeg havde en amerikansk hat på hovedet alle de andre havde bowler på. Vi fik kisten i jorden og så kom forklaringen på, hvad det var præsten og degnen havde talt og peget fingre af og nu kommer gyseren, snedkeren havde glemt at sømme de midterste brædder i fodenden fast så fødderne var ved at stikke ud.

Tredje begravelse var i Rørdal en del år senere og det var dengang man fra bærestropper gik over til fast håndtag på kisten. Graveren havde ikke fået besked på det, da den første kiste med håndtag kom. Da så kisten skulle føres ned, var graven for smal og hængte så mellem himmel og jord. Præsten kastede så jord på og vi sang og gik hjem.

Fjerde begravelse. Det er ikke så mange år siden og foregik i Vejgaard, hvor en ældre mand skulle stedes til hvile. Da jeg kendte ham sådan tilfældigt, gik jeg til begravelsen. Der var mange mennesker med. Jeg stod i baggrunden. Da præsten var færdig går een af mandens svigersønner op på graven og sagde noget. Det første han sagde kunne jeg på den lange afstand ikke høre, men så begyndte han at slå ud med hænderne og råbte af sine lungers kraft: ”Det vil jeg sige, du har sultet dine børn og du har tæsket din kone, men alligevel – farvel Pier”.